

Tudatosan építkeztünk - Hálózatok az ügyfél szolgálatában

Áttörés a hazai távközlésfejlesztésben
a MATÁV első évtizede

NJSZT ITF - HTE

Nagy Számítástechnikai Műhelyek

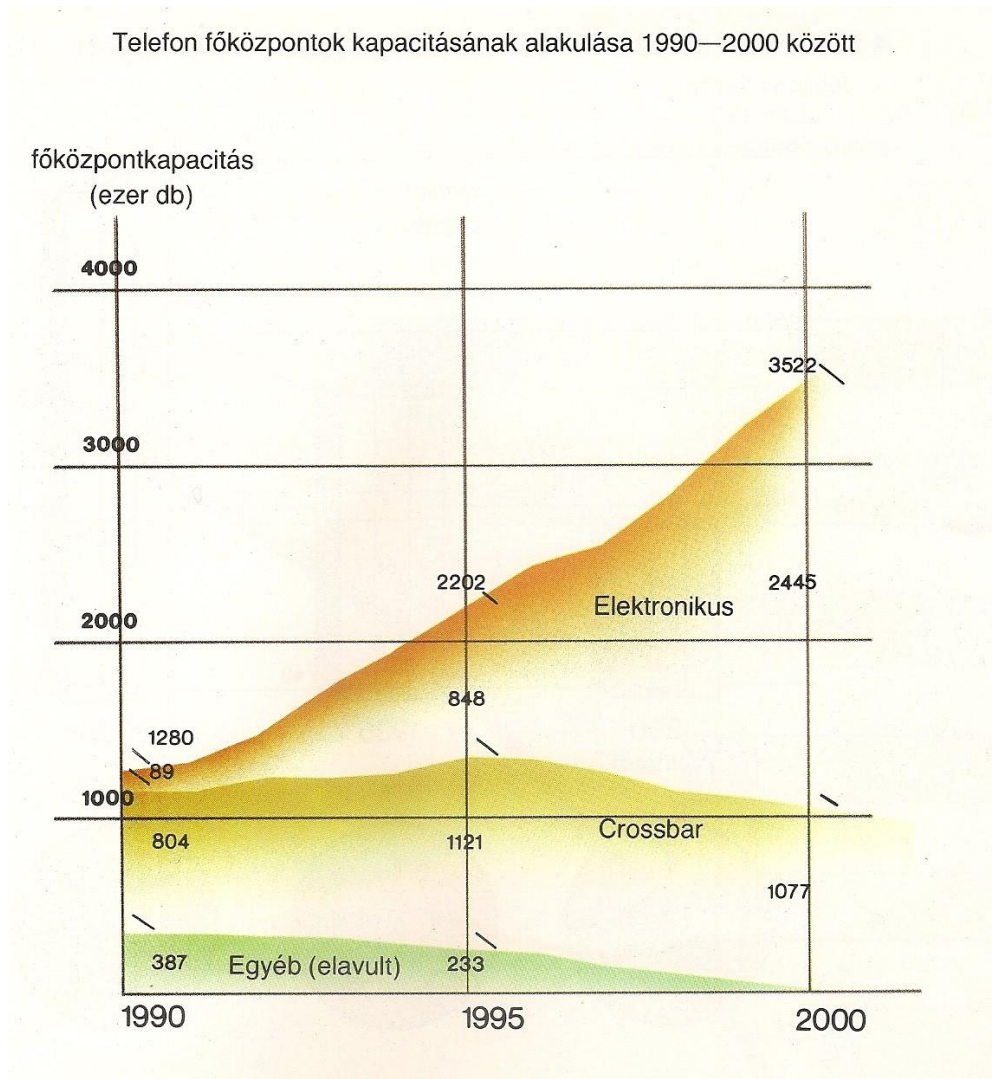
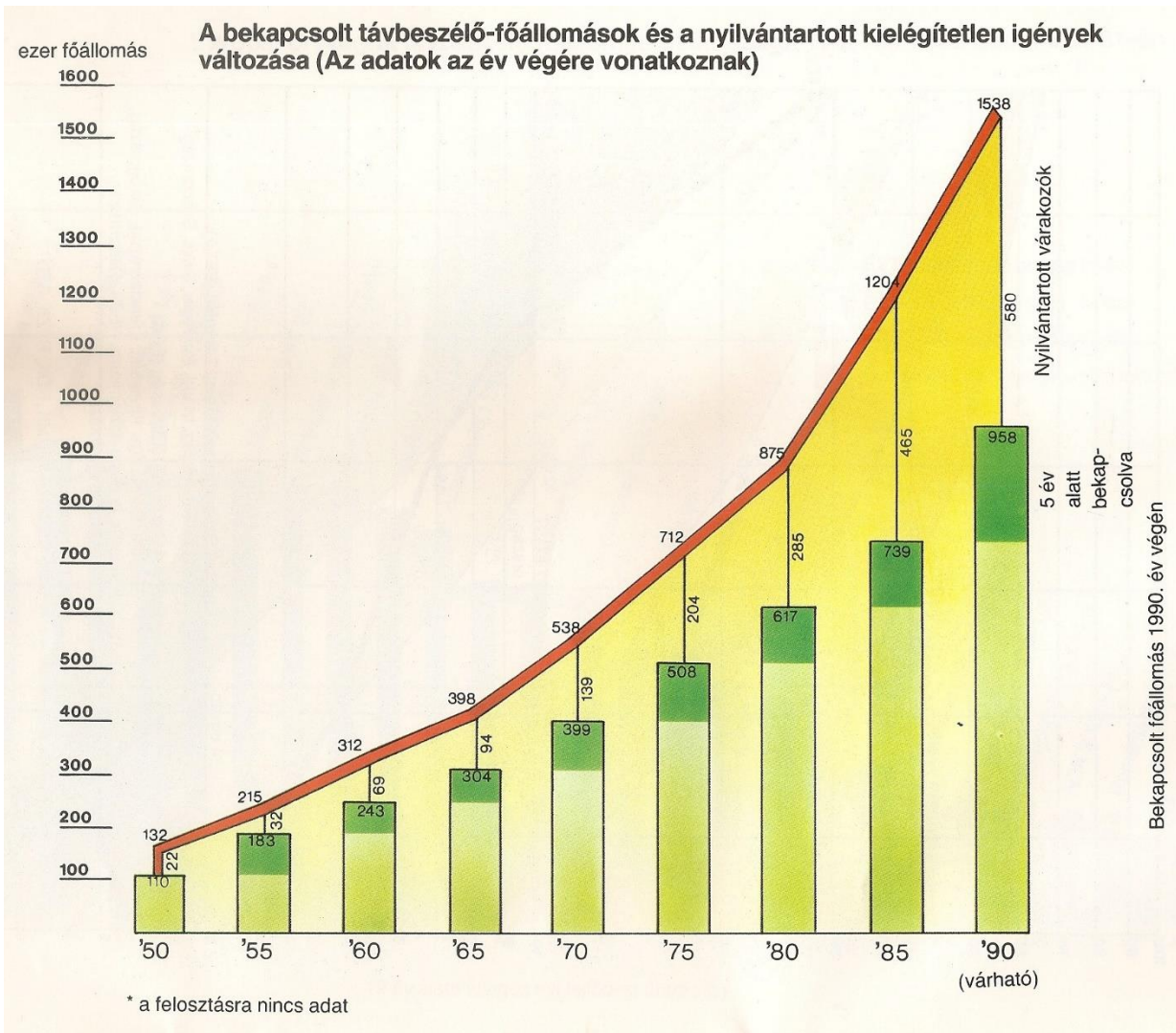
2016. május 25.

Frischmann Gábor –Sipos Attila – Dévényi István

Ahonnán indultunk

- Lenini idézet: „A szocializmus posta, távíró és gépek nélkül – puszta frázis” (1982, „A Posta Budapesten” kiadvány mottója)
- 1985 (Már ekkor sem a szocializmust építettük):
  - 100 lakosra 6,7 főállomás, évi 3,1%-os növekedéssel
  - Várakozók száma: 465 ezer
  - Több mint 1000 településen kézi kapcsolású telefon csak 8-16 óra között
  - Folyamatos forgalmi torlódások
- A 80-as évek első fele: a meggyőzési célú „papírok gyártása”
- OMFB, párt, parlamenti előterjesztések: a telefon hiány már gátja az ország fejlődésének

1989: Az új postatörvény háttéranyaga

Szakmai alapozó lépések

- Első digitális főközponti szerződés (a COCOM alatt átcsusszanva), képzések – 1986
- Alapvető műszaki tervek (1986-89) – Részben Detecon támogatással
  - Struktúra terv: új kétsíkú hálózati struktúra
  - Kapcsolási és forgalomirányítási terv: kerülő utas forgalomirányítás
  - Jelzésterv: R2
  - Számozási terv
  - Átviteli terv: digitális átvitel a középpontban, új csillapítás felosztás
  - Szinkronizálási terv: digitális átvitel folyamánya, nagy rendelkezésre állási követelmény
  - Díjazási terv
  - Hálózat biztonsági terv
  - Fenntartási terv
- Digitalizálási stratégia (1988): hogyan digitalizálni? – sziget – átfedő???
- 10 éves fejlesztési program (1988-89)
  - 89-es áron 370 Mrd Ft, folyó áron > 1000 Mrd Ft
  - 1996-ra teljes automatizálás
  - Forgalmi problémák megszüntetése
  - Várólista „lenullázása”: fél év – egy év várakozási idő
  - Új szolgáltatások bevezetése

Szakmai alapozó lépések

- Első digitális főközponti szerződés (a COCOM alatt átcsusszanva), képzések – 1986
- Alapvető műszaki tervek (1986-89) – Részben Detecon támogatással
  - Struktúra terv: új kétsíkú hálózati struktúra
  - Kapcsolási és forgalomirányítási terv: kerülő utas forgalomirányítás
  - Jelzésterv: R2
  - Számozási terv
  - Átviteli terv: digitális átvitel a középpontban, új csillapítás terv
  - Szinkronizálási terv: digitális átvitel folyamánya, nagy rendszer
  - Díjazási terv
  - Hálózat biztonsági terv
  - Fenntartási terv
- Digitalizálási stratégia (1988): hogyan digitalizálni? – sziget – tere – ?
- 10 éves fejlesztési program (1988-89)
  - 89-es áron 370 Mrd Ft, folyó áron > 1000 Mrd Ft
  - 1996-ra teljes automatizálás
  - Forgalmi problémák megszüntetése
  - Várólista „lenullázása”: fél év – egy év várakozási idő
  - Új szolgáltatások bevezetése

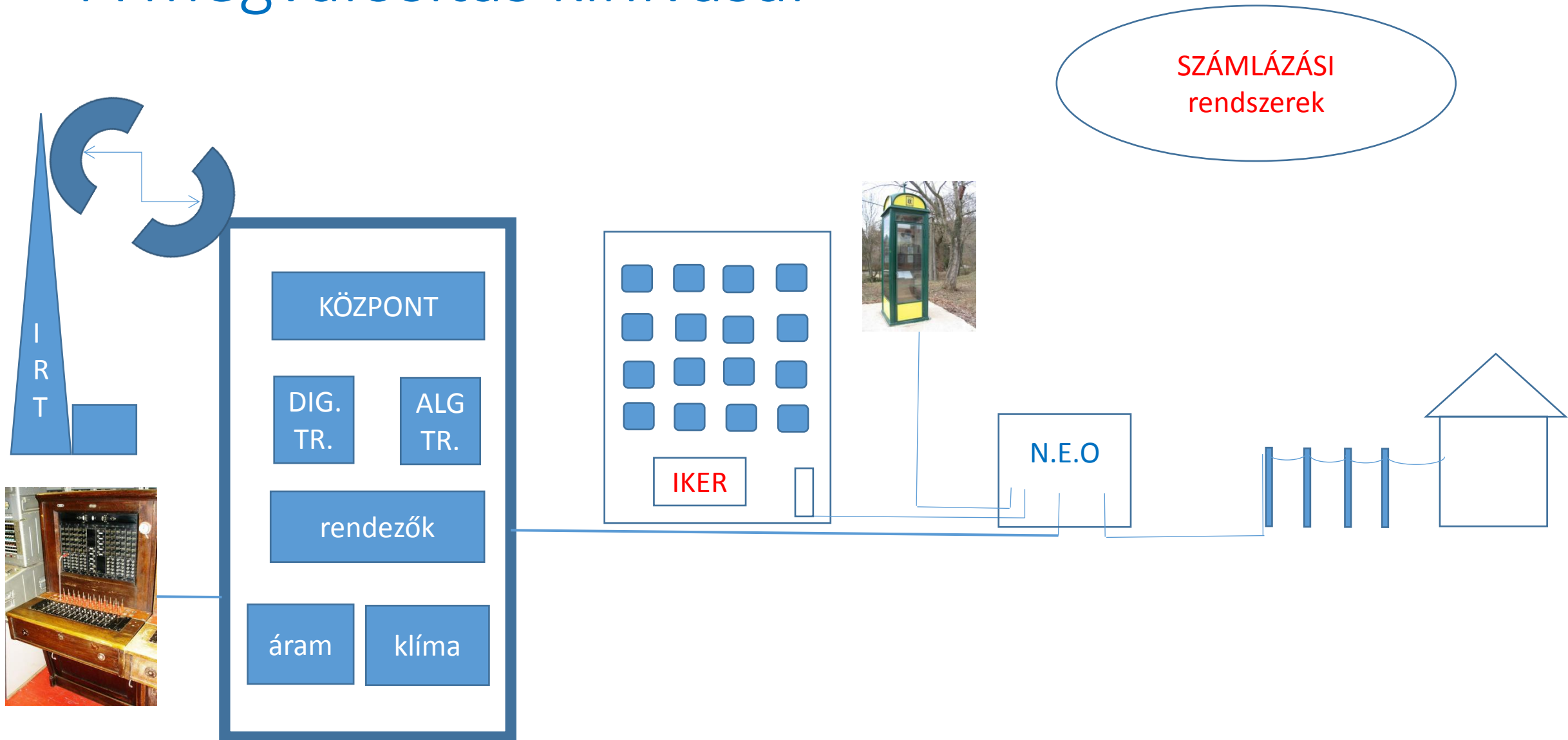
Muszáj volt nagyot
álmodni!

A „magon” kívül szinte
mindenki kételkedett benne
Nem ok nélkül!
De az akkori „fiatalság” hitt
benne!

Hogyan indultunk? 1990-93

- 1990: folytattuk, amit lehetett
- 3 éves program 1991-93-ra, korlátozott finanszírozási lehetőségekkel:
  - Törzsprogram:
    - Új hálózati struktúra megalapozása (93 góckörzet > 56 primer körzet, kétszintű hálózat)
    - Optikai átviteli gerinchálózat és a tranzithálózat kiépítése
    - Megye székhelyek ellátása, kettős nemzetközi központ, vonal és csomagkapcsolt adathálózat
    - Nyilvános program (érmés – küzdelem a vandálokkal, vandálbiztos, kártyás, visszahívható...)
    - OSS elindítása
  - Ágprogram:
    - Önerős építés, önkormányzati modell. ...stb
- Készülés a privatizációra és az új koncessziós rendszerre

A megvalósítás kihívásai

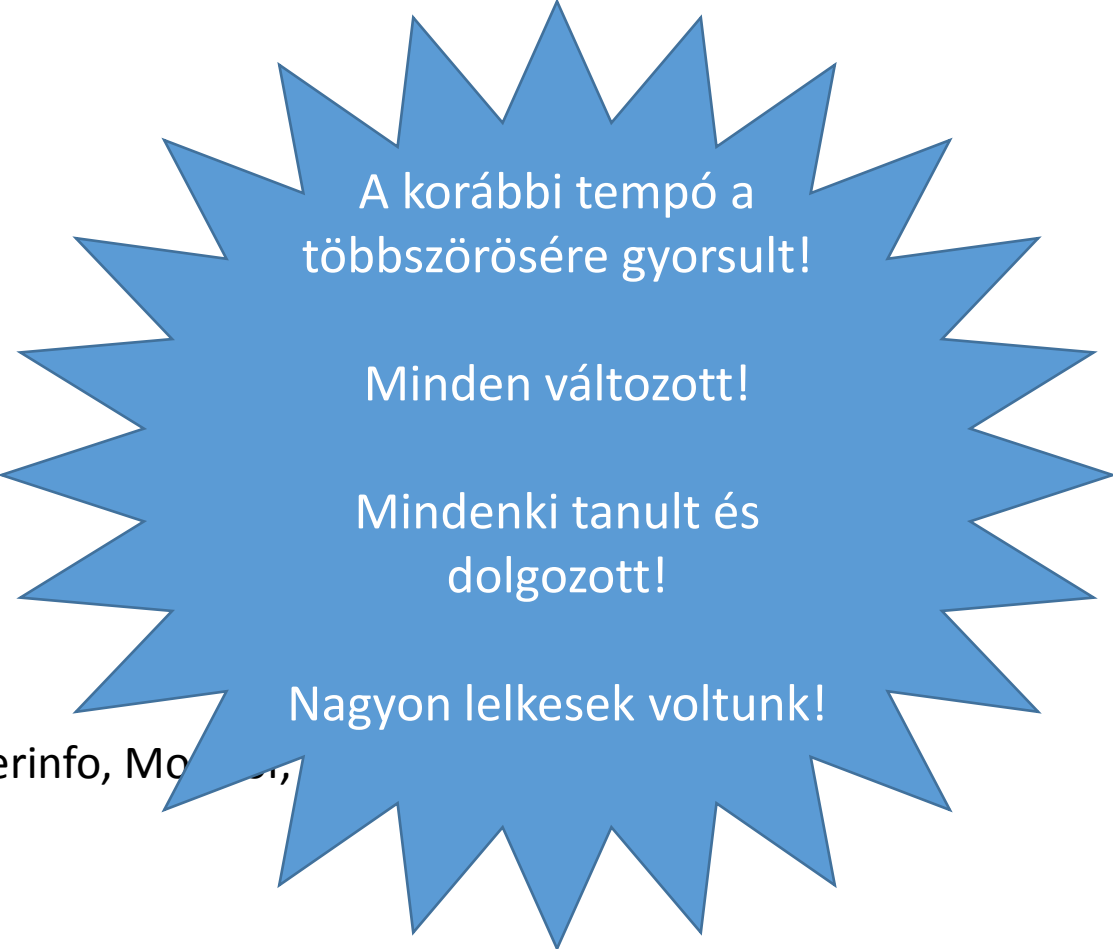
Kihívások

- Műszaki illesztési feladatok:
  - Manuális központok és kezelői munkahelyek illesztése
  - Épületek specifikációja
  - Épületgépészet specifikációja
  - Áramellátás és szükség- áramellátás
  - Iker illesztése
  - Számlázási rendszerekbe illesztés
  - Helyi hálózatok új tervezési irányelvei
  - Új engedélyezési eljárások (polgárosodás!)
  - Új hálózatos egységtétel- rendszer bevezetése (1994.)
- Új döntési folyamat a fejlesztésekről
- Beruházási folyamatok, elszámolások átalakítása (Berinfo, Monitor, SAP)
- Új szolgáltatások (Digifon, ISDN, IN szolgáltatások)
- A győri RTK – az első perctől kezdve
  - Fejlesztési – és üzemeltetés-támogató funkció egyben elméletileg felkészült szakemberek a gyakorlatban („DevOps”)
  - Egységes, fegyelmezett és dokumentált szoftver kezelési metodológia
  - A teljes hálózat laboratóriumi modellezése – együttműködési vizsgálatok képességének megteremtése

Kihívások

- Műszaki illesztési feladatok:
  - Manuális központok és kezelői munkahelyek illesztése
  - Épületek specifikációja
  - Épületgépészet specifikációja
  - Áramellátás és szükség- áramellátás
  - Iker illesztése
  - Számlázási rendszerekbe illesztés
  - Helyi hálózatok új tervezési irányelvei
  - Új engedélyezési eljárások (polgárosodás!)
  - Új hálózatos egységtétel- rendszer bevezetése (1994.)
- Új döntési folyamat a fejlesztésekről
- Beruházási folyamatok, elszámolások átalakítása (Berinfo, Mo...
- Új szolgáltatások (Digifon, ISDN, IN szolgáltatások)
- A győri RTK – az első perctől kezdve
  - Fejlesztési – és üzemeltetés-támogató funkció egyben elméletileg felkészült szakemberek a gyakorlatban („DevOps”)
  - Egységes, fegyelmezett és dokumentált szoftver kezelési metodológia
  - A teljes hálózat laboratóriumi modellezése – együttműködési vizsgálatok képességének megteremtése

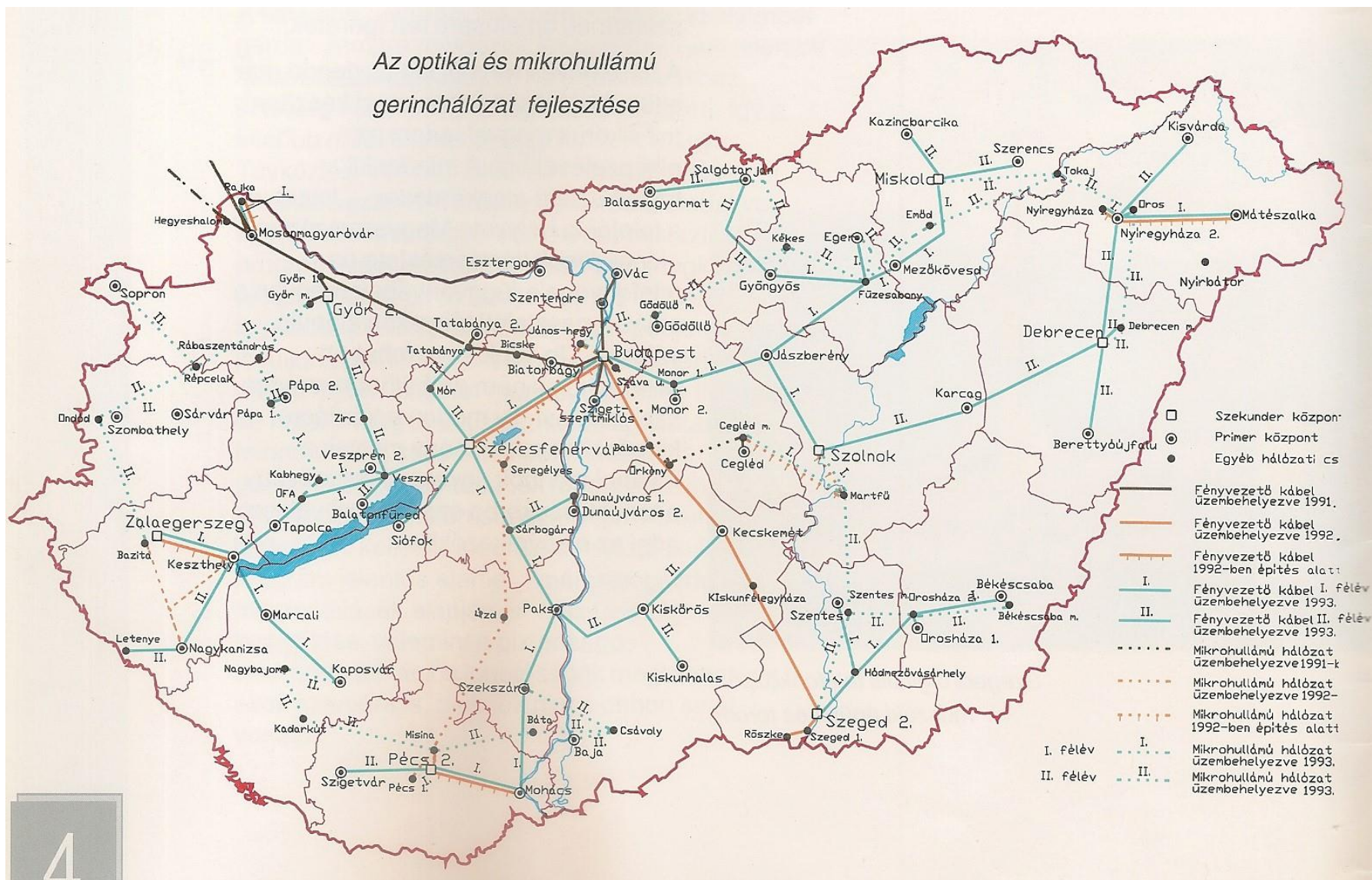
A korábbi tempó a
többszörösére gyorsult!

Minden változott!

Mindenki tanult és
dolgozott!

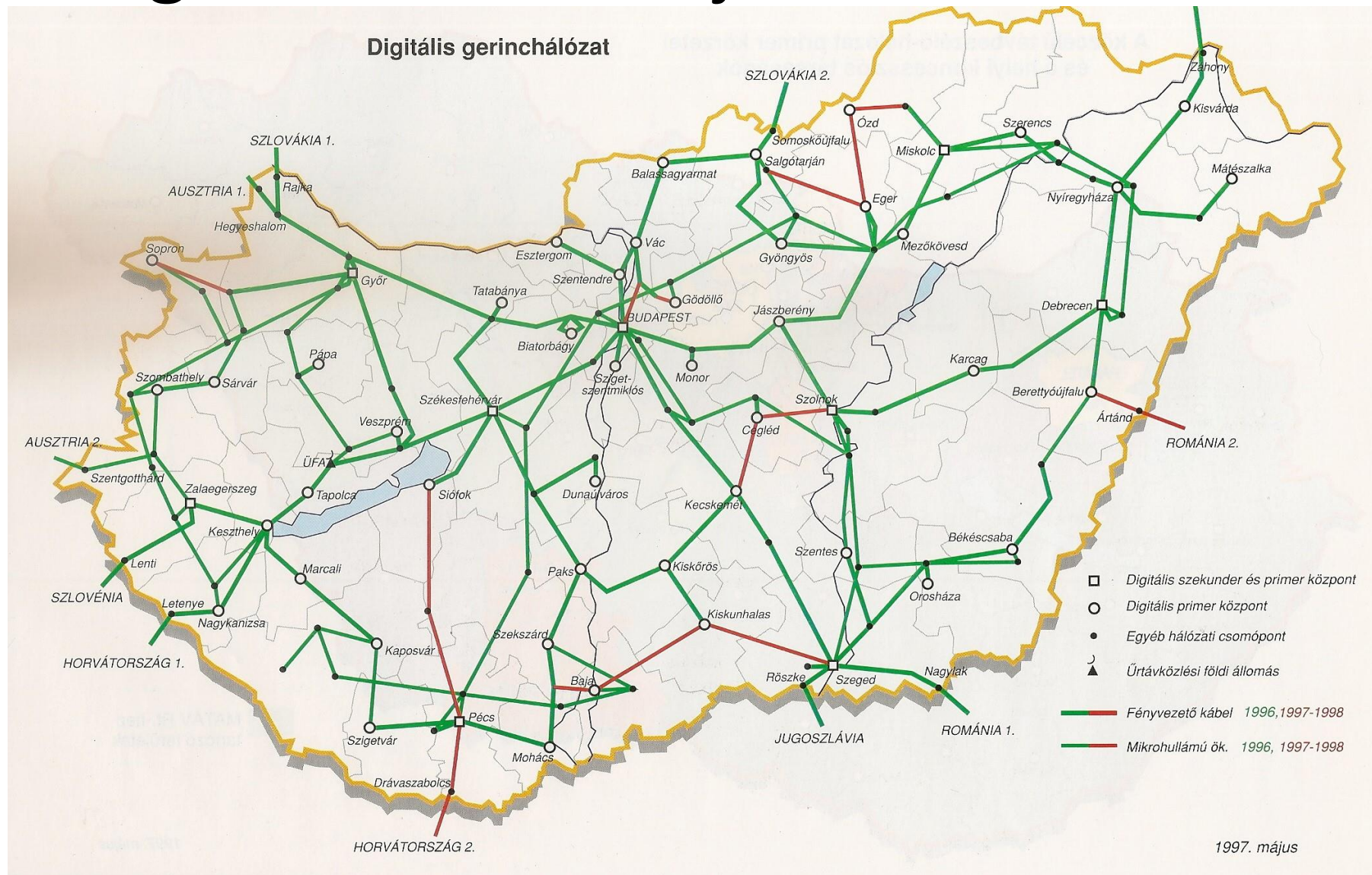
Nagyon lelkesek voltunk!

Optikai gerinchálózat fejlődése - 1991-1993

Optikai gerinchálózat fejlődése - 1997. május

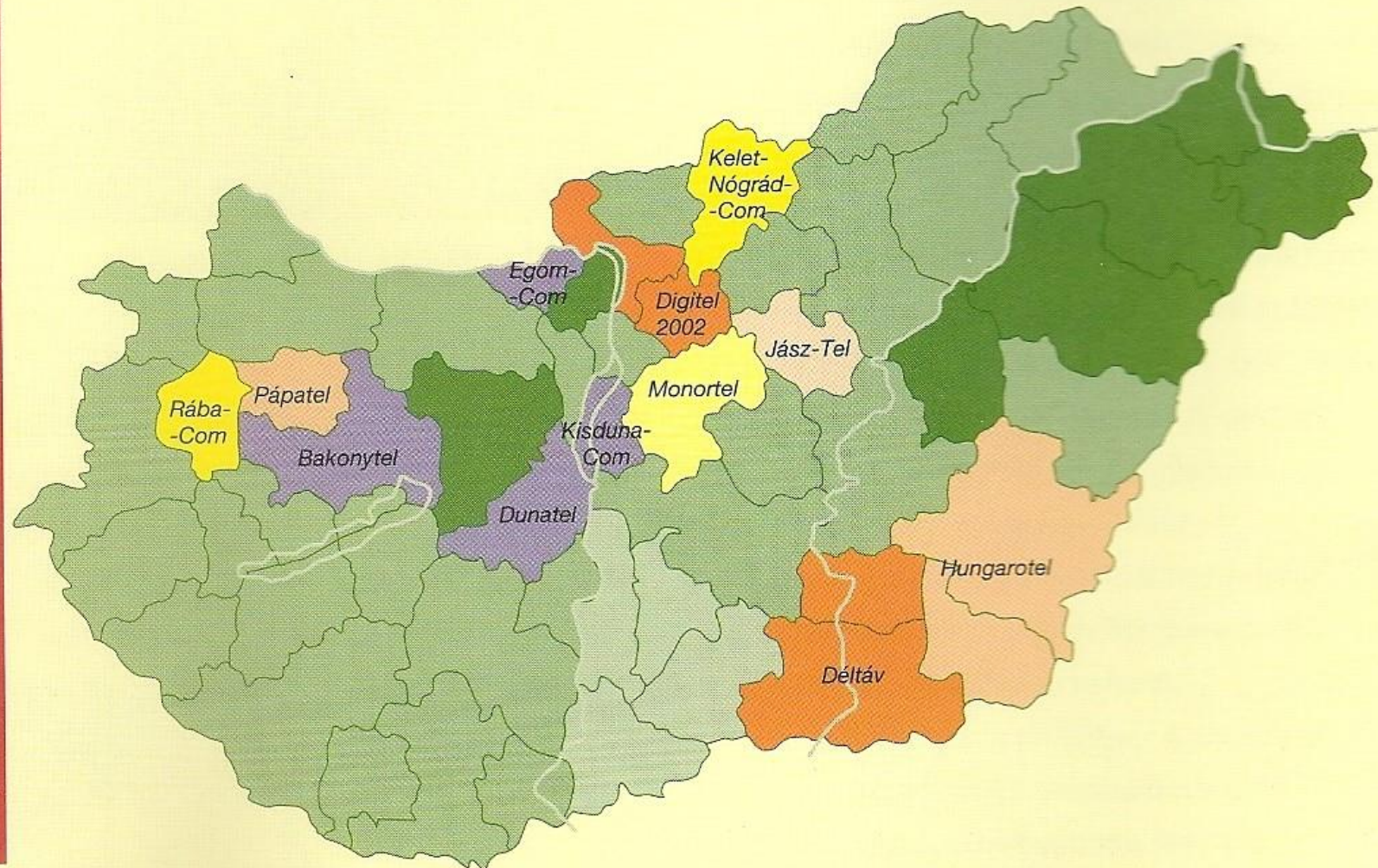
A koncessziós rendszer eredménye

*A MATÁV és a helyi
telefontársaságok
szolgáltatási területe*

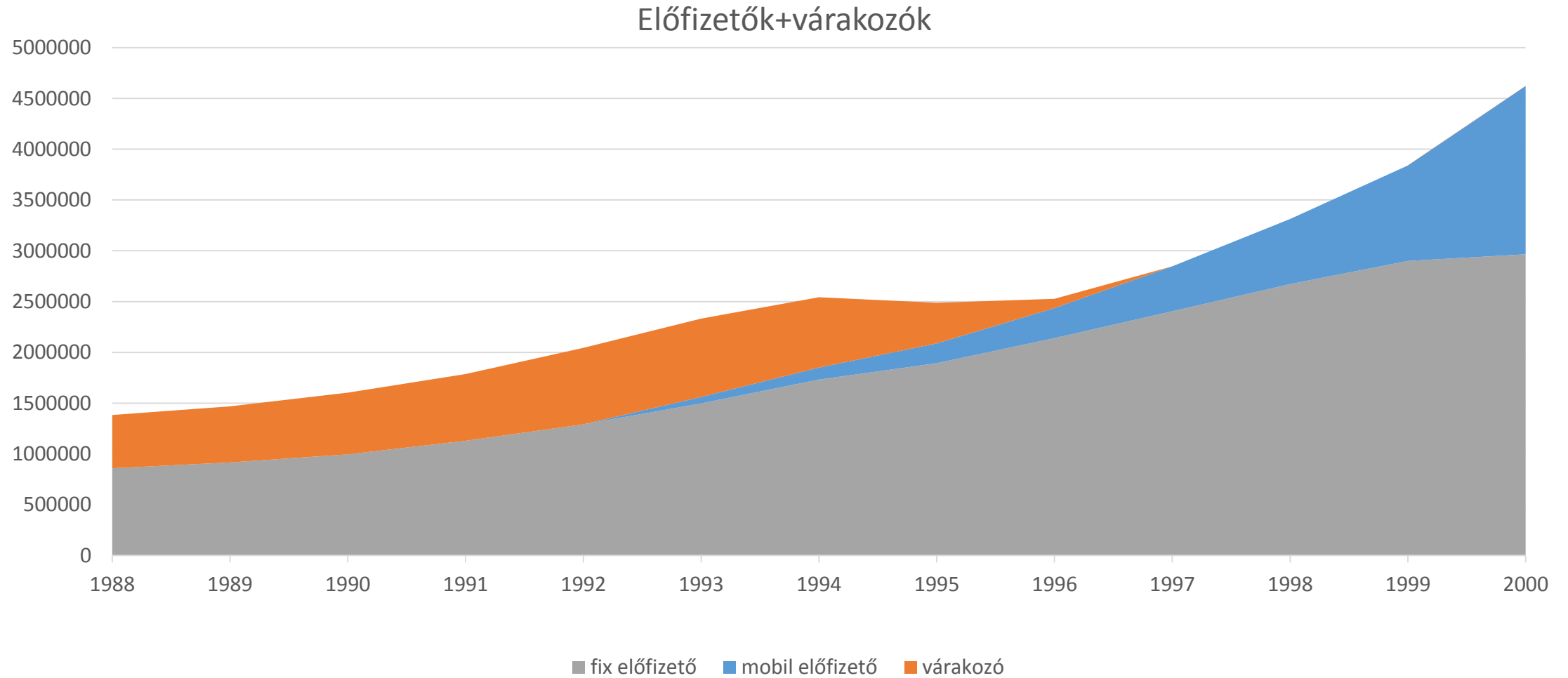
*MATÁV
(országos
koncesszió)*

*MATÁV
(elnyert helyi
koncesszió)*

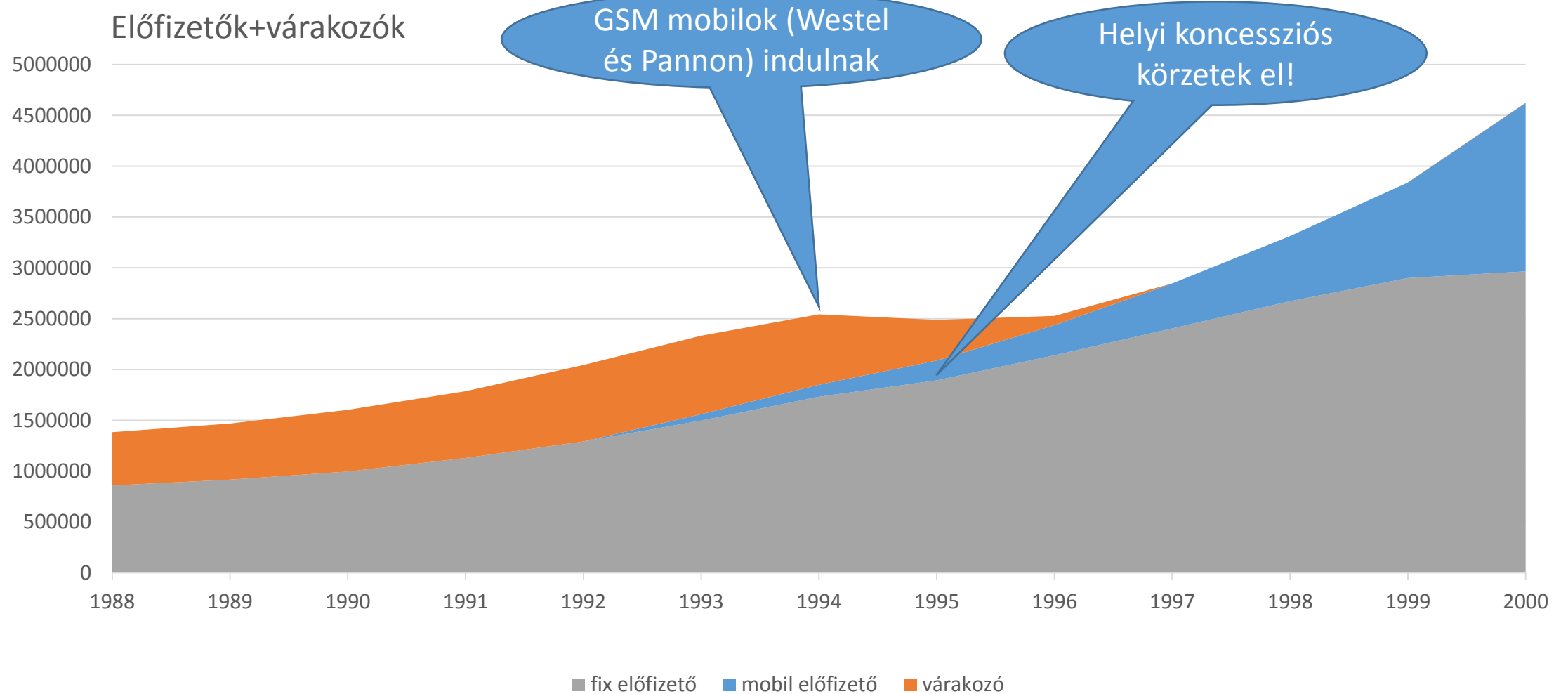
*EMITEL
(MATÁV + Bezeq)*

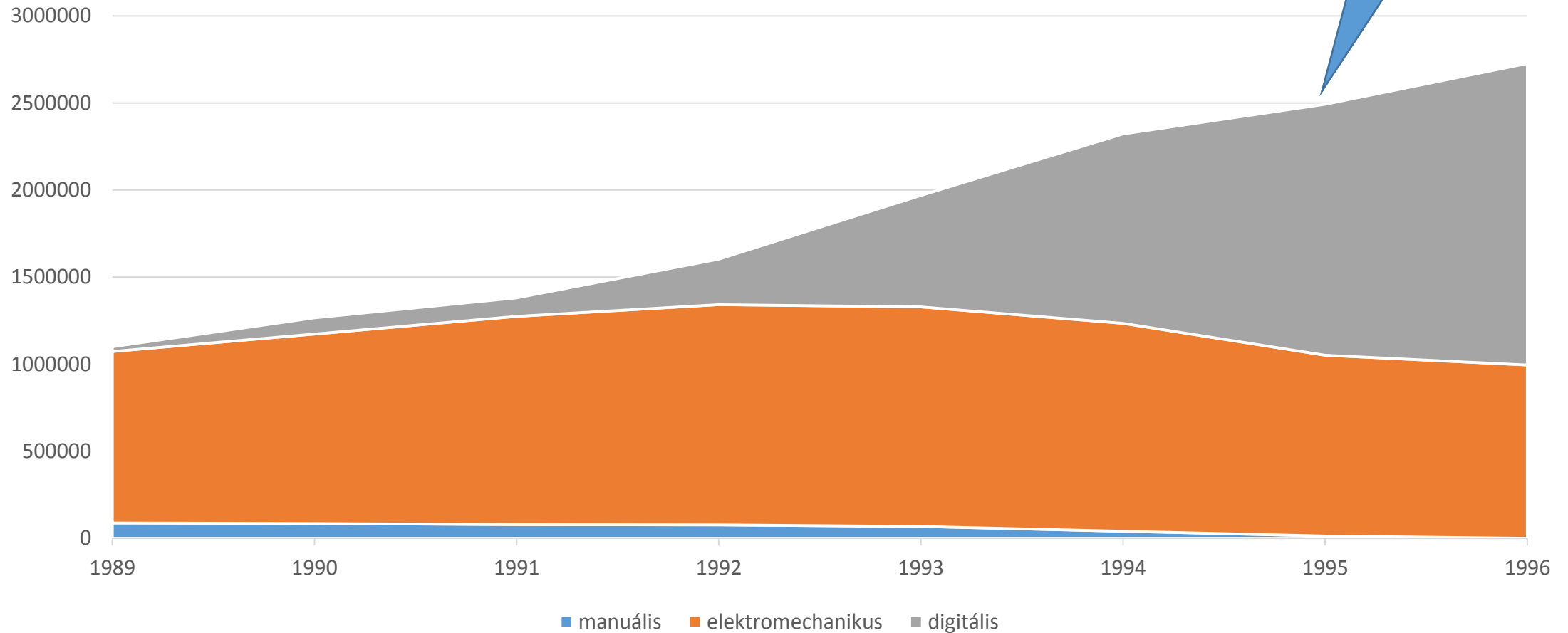
Távbeszélő szolgáltatás fejlődése (MATÁV csoport - fix és mobil)

Távbeszélő szolgáltatás fejlődése (MATÁV csoport - fix és mobil)

Főközponti kapacitás összetétel 1989 - 1996

Digitalizáltság – „AR temetők” – 1996

0-20%

21-40%

41-60%

61-80%

81-100%

● *Primer központ*

□ *Szekunder központ*

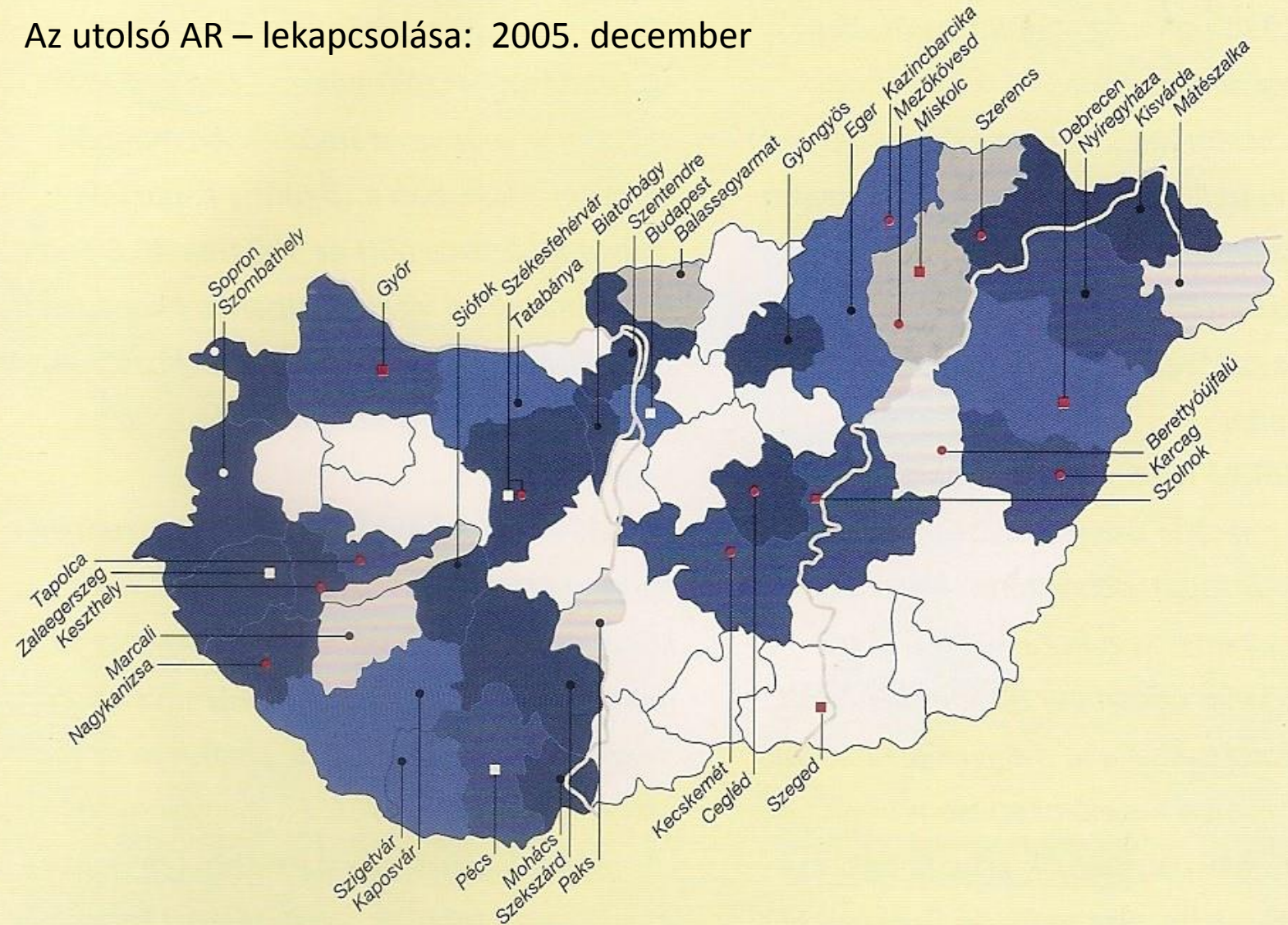
■ ● *ADS*

■ ● *AXE*

□ ○ *EWSD*

*A MATÁV primer körzetek
digitalizáltságának aránya
1996-ban*

Az utolsó AR – lekapcsolása: 2005. december

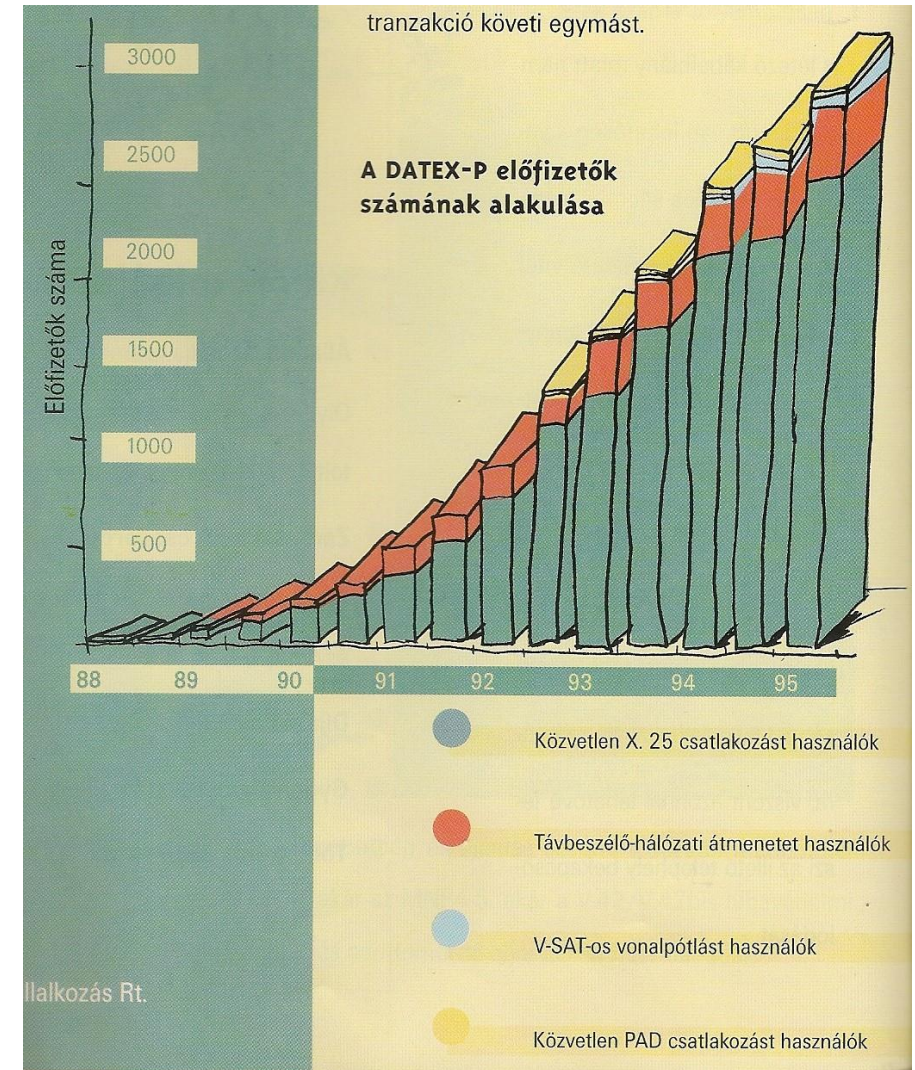

Üzleti szolgáltatások

1996. október

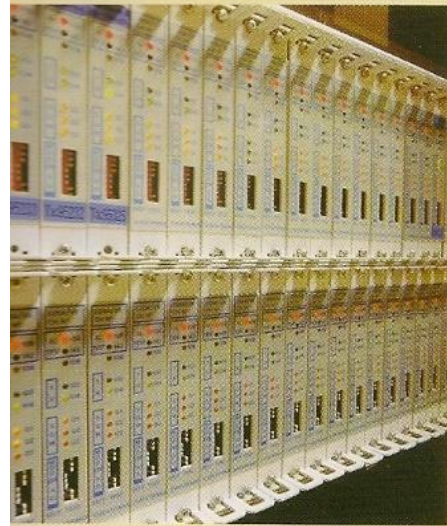

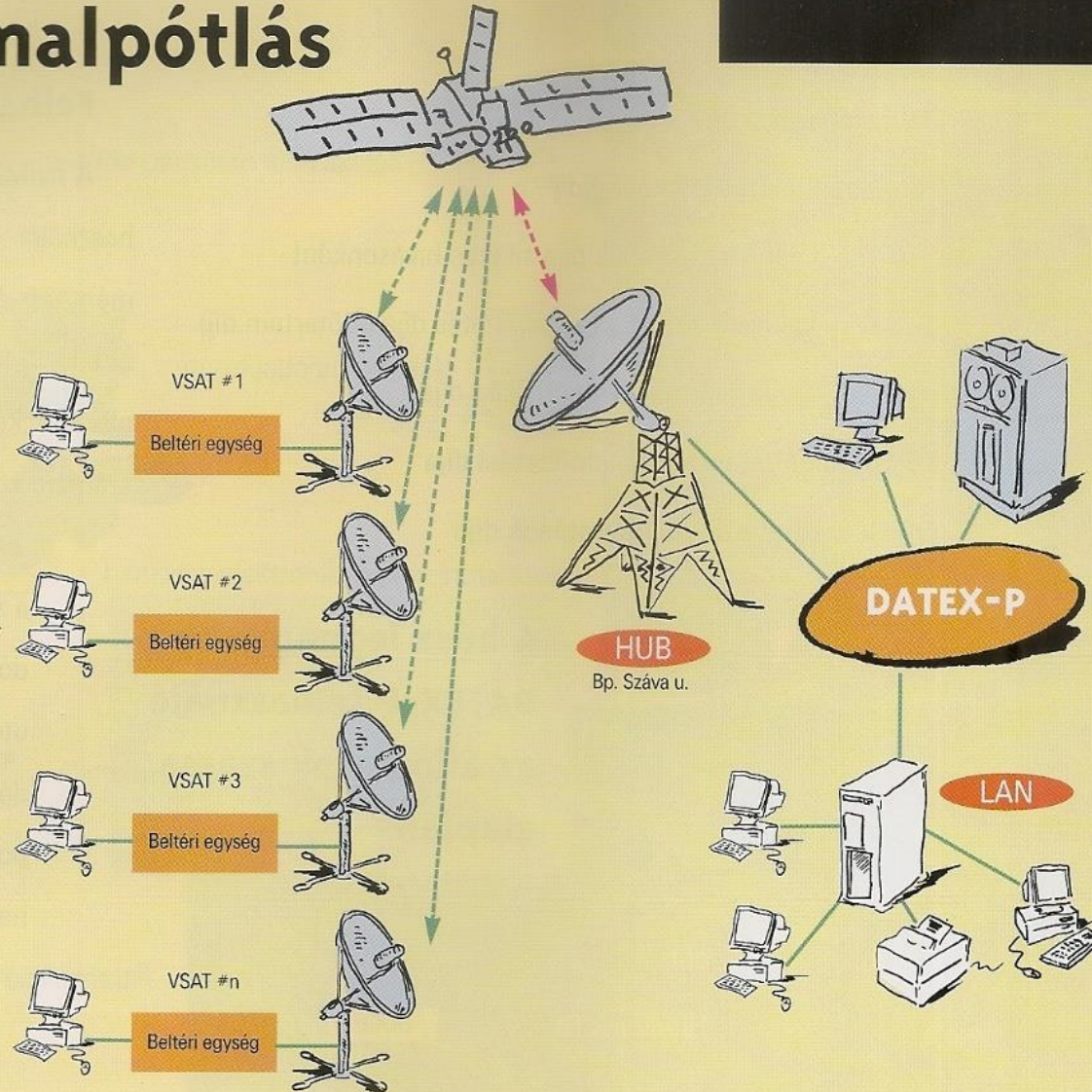
Üzleti szolgáltatások

DATEX-P

VSAT-os vonalpótlás

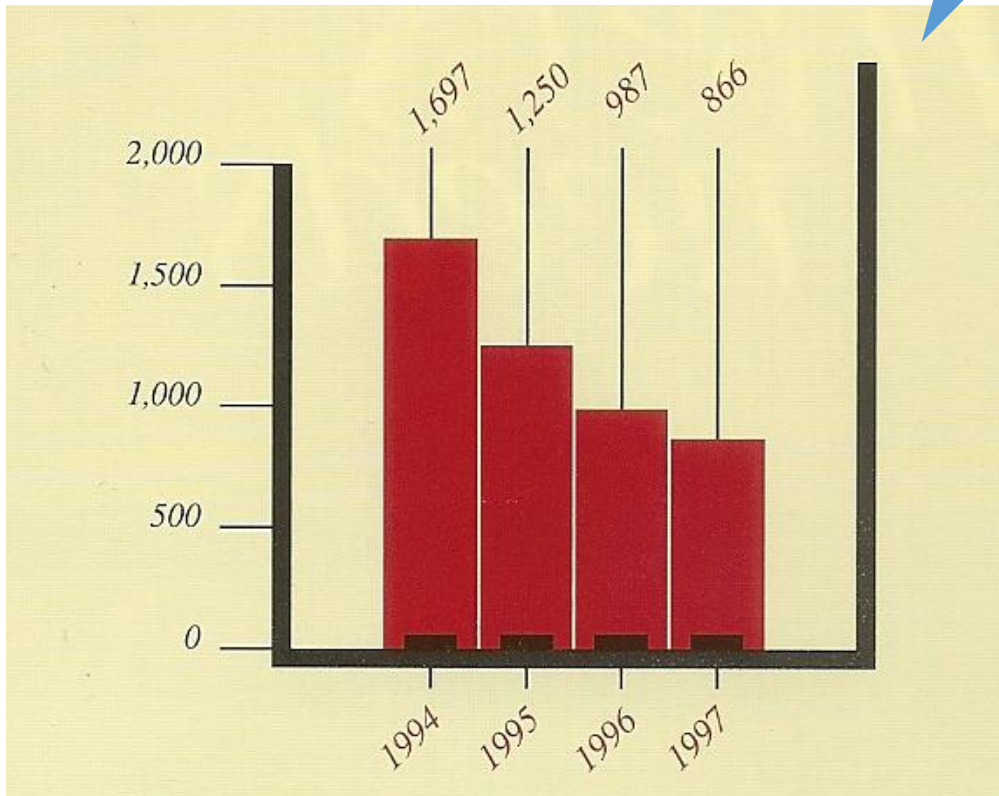
Az egyes helyeken még ma is létező kábelhiány miatt nem mindenütt van lehetőség a ve-

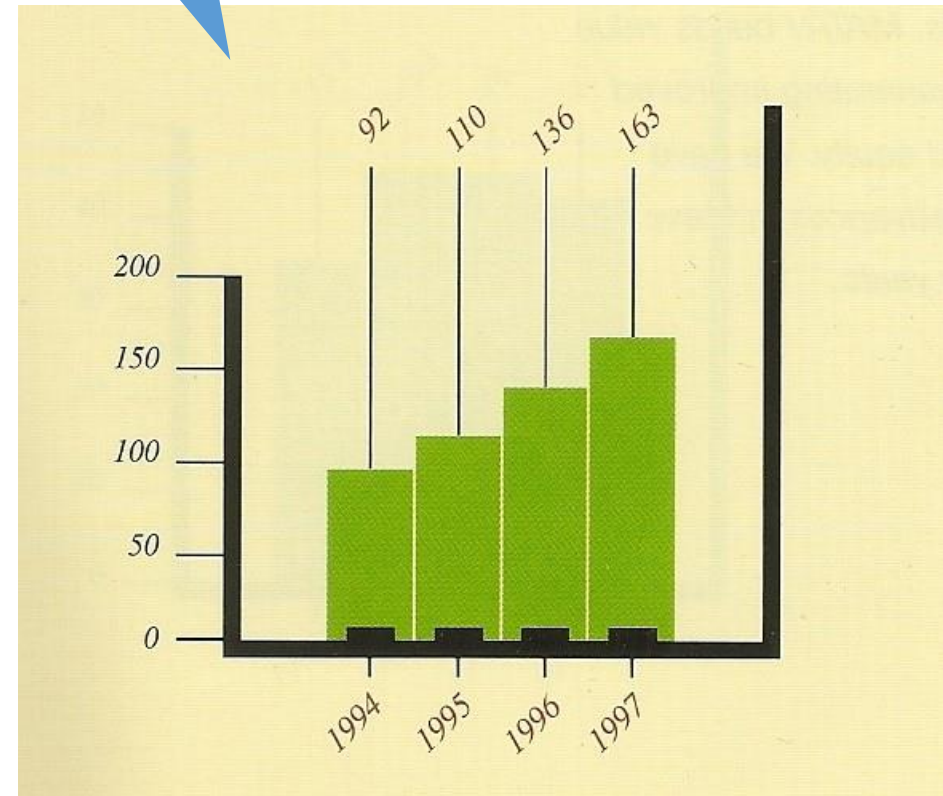
Hatékonyság

Méretgazdaságosság,
Technológia,
Tulajdonosi érdekek
érvényesülése

Fajlagos beruházási költség (USD/fővonal)

Létszámhatékonyság (fővonal / alkalmazott)

A hatékonyság egyik eszköze: centralizált üzemeltetés

1993- ig	HTI + területi igazgatóságok
1993.	Üzemviteli igazgatóság
1996.	Öt szakcentrum
2001.	Hálózatirányítási igazgatóság
	a berendezés- üzemeltetés teljes centralizációja
	Műszaki szolgáltatási igazgatóság
	a nyomvonalas fejlesztés és üzemeltetés egy helyen

A hatékonyság egyik eszköze: centralizált üzemeltetés

1993- ig

HTI + területi igazgatóságok

1993.

Üzemviteli igazgatóság

1996.

Öt szakcentrum

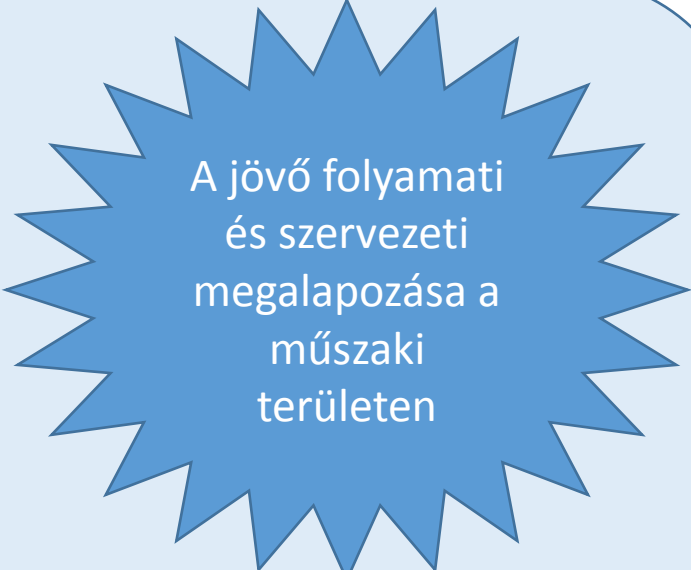
2001.

Hálózatirányítási igazgatóság

a berendezés- üzemeltetés teljes centralizációja

Műszaki szolgáltatási igazgatóság

a nyomvonalas fejlesztés és üzemeltetés egy helyen

A jövő folyamati
és szervezeti
megalapozása a
műszaki
területen

A centralizált üzemeltetés feltétele : Egységes nyilvántartás és támogató rendszerek

- Alarm- felügyelet
- Elem menedzselés (EMS)
- Hálózatmenedzselés (NMS)
- Workflow - és workforce menedzselés (Eventus)

- Netplan
- KörTe/MaNo
- KLIPSZ
- HMNY
- ReKód

A centralizált üzemeltetés feltétele : Egységes nyilvántartás és támogató rendszerek

- Alarm- felügyelet
- Elem menedzselés (EMS)
- Hálózatmenedzselés (NMS)
- Workflow - és workforce menedzselés (Eventus)

Az Eventus-szal
több díjat nyert
a fornax/Matáv

CR és MNE is
használja

**2003–ban a WfMC
„Global Excellence in Workflow” ezüst díj
2009 Magyar Innovációs Díj**

- Netplan
- KörTe/MaNo
- KLIPSZ
- HMNY
- ReKód

A centralizált üzemeltetés feltétele : Egységes nyilvántartás és támogató rendszer

- Alarm- felügyelet
- Elem menedzselés (EMS)
- Hálózatmenedzselés (NMS)
- Workflow - és workforce menedzselés (Eventus)

Az Eventus-szal
több díjat nyert
a fornax/Matáv

CR és MNE is
használja

2003-ban a WfMC
„Global Excellence in Workflow” ezüst díj
2009 Magyar Innovációs Díj

A következetes és
átgondolt architektúrájú
szállító- független
menedzselő rendszerek
megalapozták a jövőt a
szolgáltatás-
menedzsment irányába

- Környezet/Matáv
- KLIPSZ
- HMNY
- ReKód

Események – nálunk mindig történt valami

1990	Westel Kft. Indul CEPT, ETNO, ETIS, ETSI csatlakozás, Telefonnal a rászorultakért alapítvány
1991	100 éves a PKI – nemzetközi konferencia Visszahívható nyilvános telefonok, telefonfülkék mozgássérültek számára Egymilliomodik előfizető bekapcsolása Digitális rendszerválasztás
1992	Nagy gerinchálózati és megyeszékhelyi fejlesztések, nyilvános állomás fejlesztések ARF elektronizálás
1993	Westel 900 indul Privatizáció Trans-European Line átadása
1994	EURESCOM aktív csatlakozás Helyi koncessziók MagyarCom szakértők

1995	ISDN indul Aktív nemzetközi K+F részvétel (ETNO, COST, RACE, EUREKA) indul
1996	Utolsó manuális központ kiváltása Első fényvezető előfizetői hálózat (HYTAS) RLL indul Új számlázási rendszer Internet indul
1997	Sikeres Tőzsdei bevezetés Kultúraváltási program indul SDH gerinchálózat kész! Első call-centerek
1998	ETNO környezetvédelmi Charta csatlakozás Etikai kódex Kábeltévé (hosszas vajúadás után) és tartalom szolgáltatás indul
2000	Indul az ADSL szolgáltatás

Vadhajtások - kihívások

- Szükségmegoldások - 2nd-hand eszközök
- Túl sok kiszervezés (pl. PKI is!) - tranziensek
- Politikák:
  - „Magukkal nem tárgyalok, úgyis meg fognak szűnni!”
  - Mézesmadzag húzígálók, lobbik, telefonok
- Vandalizmus
- „Sok pénz van benne”
  - minden szikla és homok!
  - a MATÁV gazdag – hát fejjük meg!
- Kultúrák találkozása
  - Tulajdonosok - szakértők – irányítók - megvalósítók
  - Meddig fagyott a talaj?
  - Tökéletes vs. elégséges megoldások (pl. RLL, Hytas, PCM2/4/11, IRT, DRM ASS, AsIMUX)

Személyes értékelés – 20 év távlatából

- 6-10 év alatt a fejlődés gátjából a fejlődés motorjává lettünk
- Hazai jó példa:
  - Szakmapolitikai - Szabályozási - Fejlesztési tudatosság és összhang
  - Jól sikerült privatizáció: win-win!
  - Kultúraváltási programot megelőző pragmatikus szakmai kultúraváltás
  - Igazi csapatmunka volt – sok vitával
- Sok országnak szolgáltunk mintául – elemzési alapul
- Megalapoztuk a következő évtized sikerét
- Sokan jártuk végig: egy évtized alatt egy egész életpálya iskoláját – azóta is ezeken az alapokon épül sokunk szakmai pályája
- Az élet ismétli magát